

عنوان مقاله:

بررسی تغییرات فرش های ریزه ماهی در شهرستان بیرجند طی دهه های اخیر

محل انتشار:

دوفصلنامه گلجام، دوره 10، شماره 26 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

الیاس صفاران - استادیار گروه هنر، دانشگاه پیام نور تهران

فاطمه عاملی - دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش هنر، دانشگاه پیام نور

طیبه صباغ پور - دانشجوی دکتری پژوهش هنر، دانشگاه الزهراء(س)

خلاصه مقاله:

شهرستان بیرجند در مشرق کشور ایران قرار گرفته و مرکز استان خراسان جنوبی است. فرش بیرجند به لحاظ نوع طرح، رنگبندی و ساختار بافت و ویژگیهای خاص خود را دارد که در این مقاله به طور اجمالی بیان میگردد. از جمله طرح های پرکاربرد و مشهور در تاریخ فرش بیرجند، ریزه ماهی است. این طرح اصیل و قدیمی، اکنون در بیش از نیمی از فرشهای بیرجند بافته میشود و حدود نود درصد صادرات فرشهای بیرجند را به خود اختصاص داده است. این مقاله میکوشد تغییرات و تحولات این فرشها را به لحاظ ساختار طرح، واگیره، رنگبندی، ابعاد و رج شمار در طول دهه های مختلف سده حاضر به روش توصیفی بررسی نماید. گردآوری اطلاعات به روش میدانی و کتابخانهای و با استفاده از ابزار مصاحبه، مشاهده و عکسبرداری از نمونه فرشهای ریزه ماهی صورت گرفته است. نقشمایه ریزه ماهی یک واگیره مربع شکل با محوریت یک گل هشتپر و دو برگ (ماهی تجرید یافته) حول آن است که در طول دهه های مختلف در قالب طرحهای سراسر واگیره های، خشتی، محرمات و انواع مختلف لچکترنج، تنوع وزیبابی خاصی به این فرشها بخشیده است. در طول زمان، ساختار اصلی واگیره ثابت مانده، اما ابعاد آن بسیار کاهش یافته است. تغییر رنگبندی از رنگهای تیره مثل سرمه ای (کبود) و قرمز (الکی) به رنگهای روشن مثل سفید و کرم از دیگر تحولات ایجاد شده در فرشهای ریزه ماهی بیرجند طی دهه های اخیر بوده است. این تغییرات غالباً به دلیل نیاز بازار یا به عبارتی تامین سلیقه خریداران صورت گرفته و درموردی، تمایل بافندگان به بافت طرحهای ساده تر و توجه به صرفه اقتصادی موجب تغییر یا ماندگاری برخی از طرحهای ریزه ماهی شده است.

کلمات کلیدی:

فرش بیرجند، نقش مایه ماهی درهم، دهه های اخیر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/794050>

